

STORTINGET

Representantforslag 34 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård og Lars Haltbrekken

Dokument 8:34 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård og Lars Haltbrekken om å reducere søppeleksporten

Til Stortinget

Bakgrunn

Norges forbrenningsanlegg skal sikre håndtering av restavfall og levere fjernvarme til byer, tettsteder og industri. Fjernvarmen reduserer behovet for å bruke strøm til oppvarming og sparer samfunnet for betydelige beløp i utbygging av både kraftproduksjon og nett.

I dag er det fortsatt utslipp forbundet med forbrenningsanlegg. Dette skyldes i stor grad plasten i restavfallet. Forbrenningsanleggene er tilbydere av miljøtjenesten avfallshåndtering og er helt i enden av en lang verdikjede. Det gjør at det er vanskelig for forbrennings-selskapene å påvirke de bakenforliggende årsakene til at plasten havner i avfallet.

I statsbudsjett for 2024 foreslår regjeringen å øke avgiften på avfallsforbrenningsanlegg med over 85 prosent. Konsekvensene av dette er at det kan bli mer lønnsomt for kommuner og andre avfallsbesittere å sende avfallet til Sverige.

Dette gjør at inntektene til forbrenningsanleggene blir usikre fordi leverandørene sparer betydelige beløp på å sende avfallet til Sverige. Avfallsbransjen selv har uttalt at de er svært bekymret for hvordan de skal kunne levere nok energi til fjernvarmeanleggene denne vinteren og kommende vintre fordi avfallseksporten kan øke som en følge av avgiftsøkningen.

Norge har ikke råd til å miste en energikilde som gjør at man sparer store mengder strøm, og som både avlaster strømmettet og spiller en viktig rolle for forsyningssikkerheten.

Resultatet av en ensidig økning i CO₂-avgiften til forbrenningsanleggene, uten å komme med mottiltak, kan føre til at:

- Utslippene fra forbrenning av avfall flyttes til Sverige.
- Inntektene til forbrenningselskapene svekkes, noe som kan redusere sjansen for å etablere karbonfangst og -lagring (CCS) på forbrenningsanleggene.
- Lokale arbeidsplasser går tapt.
- Produksjon av varme til fjernvarmenettet går ned eller forsvinner, noe som øker strømforbruket til oppvarming.
- Økt tungtransport med økt CO₂-utslipp og veitrafikk.

Endring av avgiften gir miljøgevinst og økt proveny

16. januar 2023 lanserte bransjen en rapport om forbrenningsavgift fra Norwaste. Rapporten viser til en alternativ avgiftsmodell som benyttes i flere europeiske land, blant annet Nederland, Belgia og Frankrike. Her legges det en avgift på alt avfall til forbrenning, også det som eksporteres til forbrenningsanlegg i andre land.

Dette representantforslaget går derfor ut på å utvide avgiften til også gjelde restavfall som sendes ut av landet. Da vil norske forbrenningsanlegg konkurrere på likere vilkår. I tillegg vil en slik omlegging av avgiften gi økte inntekter til statskassen, beregnet til i størrelsesorden 300 mill. kroner, ifølge rapporten til Norwaste.

Avgift på avfall til eksport er allerede innført i Nederland, Belgia og Frankrike uten at det har gitt noen problemer med EU-kommisjonen.

Avfallsmengdene i verden øker og utgjør nå et stort klimaproblem. Å etablere karbonfangst på avfallsforbrenningsanlegg vil bidra til å redusere klimautfordringene knyttet til avfall. Derfor er det viktig at man ikke bare innfører tiltak som kan svekke denne satsingen.

EU-kommisjonens modellering viser også at EU må fange og utnytte, eller lagre, mellom 300 og 640 millioner tonn karbondioksid per år innen 2050 for å nå sine klimamål.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2024 med forslag til en avgift på alt restavfall, også det som sendes ut av landet.

9. november 2023

Freddy André Øvstegård

Lars Haltbrekken